

ברכת המזון

דברים פרק ח

וְשִׁמְרֶתָ אֶת מִצְוֹת ה' אֱלֹקֶיךָ לְלַכֵּת בְּדַרְכֵּיו וּלְיִרְאָה אֹתוֹ: כִּי ה' אֱלֹקֶיךָ מִבְּיָאֵךְ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ זָוָלִי מַיִם עֲלֵיָהּ וְתַהֲמוֹת יִצְאִים בַּבִּקְעָה וּבְהָרִ: אֶרֶץ זֹטָה וְשִׁעְרָה וְגִפֶּן וְתַאֲנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וְדִבְשִׁ: אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנָה תֹאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא תִזְוָסֵר כָּל בָּהּ אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבִנֶיהָ בְּרוֹזָל וּמִהָרָרִיָּה תִזְעַב זֹזֻשֶׁת: וְאִכְלָתָ וְשִׁבַּעְתָּ וּבִרְכַּת אֵת ה' אֱלֹקֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ: הַשְׁמִיר לָךְ פֶּן תִּשְׁכַּח אֵת ה' אֱלֹקֶיךָ לְבִלְתִּי שְׁמֹר מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְזִקְתָּיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מַצְוֶה הַיּוֹם: פֶּן תֹּאכַל וְשִׁבַּעְתָּ וּבָתִּים טַבִּים תִּבְנֶה וְשִׁבַּחְתָּ: וּבִקְרָךְ וּצְאֲנֶךָ יִרְבֶּן וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה לָךְ וְכָל אֲשֶׁר לָךְ יִרְבֶּה: וְרָם לְבָבְךָ וְשִׁכַּחְתָּ אֵת ה' אֱלֹקֶיךָ הַמוֹצִיאֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: הַמּוֹלִיכְךָ בַּמִּדְבָּר הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא וְזֹזֵשׁ שִׁרְף וְעִקְרָב וְצִמְאֹן אֲשֶׁר אֵין מַיִם הַמוֹצִיא לָךְ מִיָּם מִצְוֹר הַזֹּלָמִישׁ: הַמֵּאֲכִלְךָ מִן בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ אֲבֹתֶיךָ לִמְעַן עֲנֹתְךָ וּלְמַעַן נִסְתָּךְ לְהִיטִיבְךָ בְּאֶזְרוֹתֶיךָ: וְאָמַרְתָּ בְּלִבְּךָ כֻּזִּי וְעַצְמִי יָדִי עָשָׂה לִי אֵת הַזֹּזִל הַזֶּה: וְנִסְכַּרְתָּ אֵת ה' אֱלֹקֶיךָ כִּי הוּא הֵנִיתָ לָךְ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת זִזִּיל לְמַעַן הָקִים אֵת בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאֲבֹתֶיךָ כִּי הוּא הַזֶּה: וְהָיָה אִם שִׁכַּחְתָּ תִּשְׁכַּח אֵת ה' אֱלֹקֶיךָ וְהִלַּכְתָּ אַזְוָרִי אֱלֹהִים אַזְוָרִים וְעַבְדָּתָם וְהִשְׁתַּזְוִּיתָ לָהֶם הַעֲדָתִי בָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲבָד תֹּאבִדוּן: כְּגוֹם אֲשֶׁר ה' מֵאֲבִיר מִפְּנִיכֶם כֶּן תֹּאבִדוּן עֶקֶב לֹא תִשְׁמַעוּן בְּקוֹל ה' אֱלֹקֵיכֶם:

רמב"ן פסוק י

ואמר ואכלת ושבעת וברכת כי תזכור עבודת מצרים וענוי המדבר, וכאשר תאכל ותשבע בארץ הטובה תברך עליה את השם ורבותינו (ברכות מח:) קבלו שזו מצות עשה, וטעמו ותברך את ה' אלקיך, וכן ועשית מעקה לגגך (להלן כב ח), וכן ועשית פסח לה' אלקיך (להלן טז א), ולקחת מראשית כל פרי האדמה (להלן כו ב), ורבים וטעם על הארץ הטובה, כמו ועל הארץ הטובה, יצוה שתברכהו בכל עת שתשבע על השובע ועל הארץ שנתן לך, שינחילה לך לעולמים ותשבע מטובה, והנה חיוב המצוה הזאת בכל מקום:

רבינו בחיי פסוק י

וברכת את ה' אלקיך - על דרך הפשט כשתזכור ימי הרעה שעברו עליך בגלות מצרים והיותכם שם בשעבוד גדול ותזכור ג"כ ענוי המדבר עתה, בבואך בארץ ותאכל ותשבע מפריה ומטובה תברך על זה לשמו של הקב"ה: ועל דעת רז"ל, וברכת את ה' אלקיך הוא מצות עשה לברך ברכת המזון, והוא כמו (שם כב) ועשית מעקה לגגך, (שם טז) ועשית פסח לה' אלקיך, ובאור על הארץ ועל הארץ: ויש לך להתעורר כאן כי יש בפסוק זה פתח להבין סוד הברכות ולא תמצא בכל התורה בשום מקום שצוה הקב"ה שנברך לשמו כי אם במקום הזה, ומזה אמר דוד ע"ה (תהלים קמה) ואברכה שמך, ואמר (שם ק) הודו לו ברכו שמו, ורבים כן:

וע"ד הפשט אומר תחלה כי הברכות אינן צורך גבוה אלא צורך הדיוט כי כיון שהוא יתברך מקור הברכה וכל הברכות הן משתלשלות ממנו כל הנמצאים המברכים אותו אין כל ברכותיהם כדאי לו כי הוא הנמצא הקדמון שהמצא הנמצאים כלם ומציאותם אינה אלא מציאותו ומציאותו תספיק בעצמו לא יצטרך לזולתו, וא"כ אם יברכהו כל היום וכל הלילה מה יתרבה בכך או מה יתנו לו או מה מידם יקח, אין התועלת והרבו כי אם אלינו, כי כל המברך על מה שנהנה הוא מעיד על ההשגחה שהוא יתעלה הממציא מזון לשפלים כדי שיחיו ובזכותם התבואה והפירות מתברכין ומתרבים, והנהנה ואינו מברך גוזל ממנו ההשגחה ומוסר הנהגת השפלים לכוכבים ומזלות, וזהו שאמר כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו גזול להקב"ה ולכנסת ישראל שנאמר (משלי כח) גזול אביו ואמו, כלומר גזול להקב"ה ההשגחה ולכנסת ישראל הפירות, שבעון זה מתמעטין לישראל בסבתו, שהרי כל העולם כולו נדון אחר רובו וכל יחיד ויחיד נדון אחר רובו לכך יש לו להראות את עצמו כאילו כל העולם כולו תלוי עליו:

חזקוני שם

(י) ואכלת ושבעת - וגו' מכאן אנו אומרים שלש ברכות בברכת המזון. ואכלת ושבעת וברכת - שמברכין על האכילה, זו היא ברכת הזן. וברכת את ה' אלקיך - לרבות בעל הבית. על הארץ - זו היא ברכת הארץ נודה לך ה' א'. הטבה אשר נתן לך - זו היא ברכת בונה ירושלים כדכתיב הנהר הטוב הזה והלבנון. השתא אחר אכילה כשהוא שבע ונפשו קצה באוכל צריך לברך, מתחלה כשהוא רעב ותאב ושמח על האכילה לכ"ש שצריך לברך ברכת המוציא. ואכלת ושבעת וברכת - כאן רמז לשלשה שצריכין לזמן ואכלת חד ושבעת תרי וברכת שלישי.

בעל הטורים שם

(י) יא ואכלת ושבעת - וסמך ליה פן תשכח. שצריך להזכיר יום המיתה בברכת המזון ולכך תקנו הטוב והמטיב על הרוגי ביתר שנתנו לקבורה. ואכלת ושבעת וברכת. היינו ברכת המזון. וכן נמי צריך לברך לפני, פירוש ואכלת ושבעת וברכת כבר, שאסור לאדם ליהנות מן העוה"ז בלא ברכה שנ' (תהלים כד, א) לה' הארץ ומלואה. אבל לאחר שבירך הוא אוכל משלו שנ' (שם קטו, טז) והארץ נתן לבני אדם. וזהו (שם טז, ב) אמרת לה' אדני אתה טובתי בל עליך, שכיון שהודיתי לה' אין הטובה משלך. ואכלת. בגימטריא זהו בכזית: ספורנו עה"ת ספר דברים פרק ח פסוק י (י) וברכת את ה' אלקיך. למען תזכור כי מאתו היו אלה לך:

ספר החינוך - מצוה תל

ואני המעורר אין מחשבתי שישגי שכלי אפילו כטפה מן הים באמתת הענין, כי בבר הוגד לי ושמעתי מפי חכמים כי יש בדברים אלה יסודות חזקים וסודות נפלאים, יודיעום חכמי התורה לתלמידיהם כשהם נבונים וכשרים ובכל מעשיהם נאים. אבל רוב חפצי להשיג בזה קצת טעם ישיאני לדבר בו, ואולי היתה טובה השתיקה, אבל האהבה תקלקל השורה:

ידוע הדבר ומפורסם כי השם ברוך הוא פועל כל הנמצא, וברא האדם והשליטו על הארץ ועל כל אשר בה, וממדותיו ברוך הוא שהוא רב חסד והוא חפץ בטובת בריותיו ורוצה להיותן ראויין וזכאין לקבל טובה מאתו, וזה באמת משלמותו ברוך הוא, כי לא יקרא שלם בטובה רק מי שהוא מטיב לאחרים וזולתו, אין ספק בזה לכל בן דעת. ואחר הסכמה זו שידענו בחיוב מרוב שלמות טובו שחפצו להריק עלינו מברכתו, נאמר שענין הברכה שאנו אומרים לפנינו איננו רק הזכרה לעורר נפשנו בדברי פיננו, כי הוא המבורך ומבורך יכול כל הטובות, ומתוך ההתעוררות הטוב הזה בנפשנו ויחוד מחשבנתנו להודות אליו שכל הטובות כלולות בו והוא המלך עליהם לשלחם על כל אשר יחפץ, אנו זוכים במעשה הטוב הזה להמשיך עלינו מברכותיו. ואחר הזכרה והודאה זו לפנינו אנו מבקשים ממנו מה שאנו צריכים דעת או סליחה לעוונותינו או רפואה או עושר וכל דבר. וכן אחר הבקשה ממנו אנו חוזרים ומודים אליו בזה, לומר כי ממנו יבוא אלינו, וזהו פתיחה וחימה של ברכות, פן נחשב כעבד שנטל פרס מרבו והולך לו בלא רשות כמתנבב. ונמצא לפי הנחת טעם זה, שיהיה ברוך תואר, כלומר הודאה אליו כי הוא כולל כל הברכות. ובלשון יתברך שאנו מזכירין תמיד שהוא מהתפעל, נאמר שהכוונה בו שאנחנו מתחננין אליו שיהי רצון מלפניו לסבב לב בריותיו להיות נכון לפניו שידודו הכל אליו ובו יתהללו, וזהו פירוש יתברך, כלומר יהי רצון מלפניך שכל בני העולם יהיו מיחסים הברכה אליך ומודים כי ממך תתפשט בכל, ועם הודאת הכל בזה תנוח ברכתו בעולם ויושלם הפצו שהוא חפץ להיטיב כמו שאמרנו, ותשלום ההפץ תכלית כל המבוקש. והנה מצאנו קצת טעם אף בלשון יתברך המתמיה. ומן השורש הזה הוא שמה שאמרנו זכרונם לברכה [חולין ס' ע"ב] שהקדוש ברוך הוא מתאוה לתפלתן של צדיקים, לומר שחפצו שיעשו פעולה שיזכו בה לפניו וימשיכו עליהם מטובו כי חפץ חסד הוא, ולתת עליהם מברכתו מרוב שלמותו כמו שכתבנו. וזהו השורש הגדול לכל אשר יעשה האדם טוב בעולם הזה, שזה שכרו מאת השם שמשלים חפצו באשר הוא רוצה בטובתן של בריות:

ומן השורש הזה שאמרתי שהזכרת ברוך היא הודאה לפניו על הברכות שהן לו, ושצריך להודות אליו בזה בתחילת השאלה ובסופה לבל יהי כעבד שנטל פרס מאת רבו והלך בלא רשות, יצאו לפי דעתי החילוקין שקבעו לנו רבותינו זכרונם לברכה [ברכות י"א ע"א] בענין הברכות, שיש מהן פותחות בברוך וחותמות גם כן בברוך, ויש חותמות ולא פותחות, ויש פותחות ולא חותמות. כיצד, כל ברכה בעולם שיש בה בקשת דבר מאת השם או הזכרת נס, ואינה סמוכה לברכה אחרת, פותחת בברוך וחותמת בברוך, כגון יוצר אור דשחרית ומעריב ערבים דערבית וכיוצא בהן כמה מן הטעם הנזכר. וכל ברכה סמוכה לחברתה חותמת בברוך אבל אינה פותחת מן הטעם הזה, שהרי מכיון שהודה ונתן הממשלה לאל בסוף הברכה הסמוכה לזו, ולא הפסיק אחר הודאה זו בדבר קטן או גדול, אין ראוי לכפול הודאת קבלת האדנות פעמים בבת אחת בשביל חילוק השאלות שאנחנו שואלין לפניו. אבל ראוי להיות

חותמת בברוך, כי אחר שהפסיק בשאלת צרכיו ראוי לו לחזור ולהזכיר ולתת אל לבו פעם אחרת קבלת מלכותו ואדנותו עליו. ועל הדרך הזה תמצא לפי דעתי טעם כולן אם תחשוב בהן. ואשר בהן סמוכות יוצאות מגדר זה, כגון ברכת חתנים וקידושא ואבדלתא ואחרות, כבר תירצום לנו כולן מורינו ישמרם אל. והטעם שלמדונו בקצתם, לפי שפעמים נאמרות אותן הברכות שלא בסמיכות, ורבותינו לא רצו לחלק ולומר כשתבוא בסמיכות תאמר בענין כן וכשלא בסמיכות כן, כי הם יברחו מן החילוקין לעולם בכל מה שמסור ביד ההמון, ובן הדעת:

Now, when I take up this matter,¹⁰ it is not my thought that my intelligence will grasp even as much as a drop in the ocean of the truth of the subject. For it was previously told me, and I heard from the mouths of the wise, that in these matters lie mighty fundamentals and wondrous secrets, which the wise scholars of the Torah convey to their disciples when they have understanding and are worthy, and in

all their actions are becoming. Yet my abounding desire to attain some reason about this persuades me to speak of it. Perhaps silence were better, but love distorts the line of propriety.¹¹

It is a matter of widespread knowledge that the Eternal Lord (blessed is He) produced all that exists; He created man and gave him dominion over the earth and everything in it. And among His qualities (blessed is He) is [the Divine characteristic] that He has abounding loving-kindness, desiring good for His human beings; He wishes them to be worthy and meritorious to receive good [reward] from Him. This, in truth, stems from His perfection: for none can be called perfect in goodness but one who does good to others than himself; of this there can be no doubt for any person with sensible knowledge.

Now, after this accepted premise, knowing that inevitably, in the great perfection of His goodness, it is His desire to impart to us generously of His blessing, we can say that the significance of the blessing which we recite before Him is nothing but a reminder, to arouse our spirit with the words of our mouth to know that He is the blessed One; and the blessed One thus contains all blessings. Out of this good arousal of our spirit and the focusing of our thought to gratefully acknowledge to Him that all good favors are contained in Him and He rules over them to send them wherever He wishes, we merit through this good deed to draw [down] of His blessing upon us.

After this remembrance and acknowledgment before Him, we entreat Him for what we need: knowledgeable understanding, forgiveness of our sins, healing, wealth, or anything [else]. Then likewise after this entreaty of Him, we again make a grateful avowal to Him, to say that from Him it will be imparted to us. This, then, is the opening and the close of the benedictions—lest we be considered as a servant who takes an allotment of support from his master and goes off without permission, as though sneaking away with a theft.¹²

Consequently, according to the premise of this reason, the term “Blessed” is an adjective—in other words, an avowal to Him that He contains all blessings. As to the term *yithbarach*, “be He blessed,” which we mention continually, we would say its import is that we beseech Him that it may be His will to influence¹³ the heart of His human beings to be rightly prepared before Him, so that all will acknowledge Him and grant Him their praise.

all their actions are becoming. Yet my abounding desire to attain some reason about this persuades me to speak of it. Perhaps silence were better, but love distorts the line of propriety.¹¹

It is a matter of widespread knowledge that the Eternal Lord (blessed is He) produced all that exists; He created man and gave him dominion over the earth and everything in it. And among His qualities (blessed is He) is [the Divine characteristic] that He has abounding loving-kindness, desiring good for His human beings; He wishes them to be worthy and meritorious to receive good [reward] from Him. This, in truth, stems from His perfection: for none can be called perfect in goodness but one who does good to others than himself; of this there can be no doubt for any person with sensible knowledge.

Now, after this accepted premise, knowing that inevitably, in the great perfection of His goodness, it is His desire to impart to us generously of His blessing, we can say that the significance of the blessing which we recite before Him is nothing but a reminder, to arouse our spirit with the words of our mouth to know that He is the blessed One; and the blessed One thus contains all blessings. Out of this good arousal of our spirit and the focusing of our thought to gratefully acknowledge to Him that all good favors are contained in Him and He rules over them to send them wherever He wishes, we merit through this good deed to draw [down] of His blessing upon us.

After this remembrance and acknowledgment before Him, we entreat Him for what we need: knowledgeable understanding, forgiveness of our sins, healing, wealth, or anything [else]. Then likewise after this entreaty of Him, we again make a grateful avowal to Him, to say that from Him it will be imparted to us. This, then, is the opening and the close of the benedictions—lest we be considered as a servant who takes an allotment of support from his master and goes off without permission, as though sneaking away with a theft.¹²

Consequently, according to the premise of this reason, the term “Blessed” is an adjective—in other words, an avowal to Him that He contains all blessings. As to the term *yithbarach*, “be He blessed,” which we mention continually, we would say its import is that we beseech Him that it may be His will to influence¹³ the heart of His human beings to be rightly prepared before Him, so that all will acknowledge Him and grant Him their praise.

Rav Shimshon Raphael Hirsh Bereishis 1:30

your own good and for your own pleasure.
 אכל = כל (ה) with an א prefixed to it. For that is the essence of food: at first *destruction*, and finally *assimilation* with the individual (see *Collected Writings*, vol. VIII, p. 34). The purpose of eating, then, is not בלין, destruction, but a transfer of material to another individual. This illustrates the moral purpose and the moral restriction of eating. That which is unsuitable for the personality of the eater should not be eaten. The whole purpose of the dietary laws is to define what is suitable to be assimilated into our personalities via בלין. But only God can define this. Only He knows the nature of the *materials* and the nature of *man*.

ברך את ה', "to bless God," means: to further and realize God's aims, which were entrusted to man who acts in moral freedom; or, to resolve to realize these aims in practice (see *Shemos* 18:10 [and Commentary there, 18:11; cf. Commentary, *Bereshis* 9:27]). Whenever you have partaken of God's bounty, to strengthen yourself and to satisfy the requirements of your bodily existence, you must remember that it is to God alone, *your* God, that you owe the restoration of your strength and the satisfaction for the requirements of your survival. You are therefore obligated to dedicate all of your being, strengthened and uplifted by Him, to His service, to the furtherance of His aims, and to the realization of His Will on earth. This vow of dedication on your part must be pronounced through words of ברכה.

This is the mitzvah of ברכת המזון, which applies after one partakes of bread. The purpose of the mitzvah is to remind us of God's direct, personal care, of which we became aware through the revealed miracle of the manna. The ברכה is meant to cultivate and reinforce this awareness even under ordinary conditions, when you obtain nourishment by the usual means. Every piece of bread shall be regarded as a direct gift from God, like the manna dropped from heaven to the generation that wandered in the wilderness.

The accepted halachah in *Berachos* 44a refers the mitzvah of ואכלת וגר to the לחם mentioned in the preceding verse, for verse 9 starts afresh with ארץ and serves to characterize the land: Its inhabitants do not eat bread in scarcity; rather, they eat their bread in comfort, and their houses are full of all good things. But the main object of the verse is לחם, and to it ואכלת וגר refers. Accordingly, ברכת המזון applies סן only after eating bread, and this is the admonition that is issued here: We should not think that God provides us only with luxuries. Rather, even the bread that sustains us is not within our power alone to supply; even the barest necessities, the simplest means of existence, are a direct gift of God's providence (see Commentary, vv. 14-18). It is all מי ה' ונצח, and every breath we take depends on His pronouncement.

Only bread made of the five kinds of grain — חיטה ושעורה וכוסמין שכולת — is called "לחם." These five kinds of grain are all included in the term "חטה ושעורה."

There is, however, an opinion that also after eating any of the seven

species of fruit mentioned in verse 8, the obligation to recite a ברכה is (see בית יוסף and טור אורח חיים סי' רט דאורייתא there).

The context in which the mitzvah of ברכת המזון is set in the Torah as well as the very concept of ברכה teach us that the Jewish "Grace after Meals," as it is popularly known, is something more than a formal rendering of thanks for what we have received. It is intended not only to remind us that it is to God and God alone that we owe our existence, but also to make us aware of the logical implications of this fact for the accomplishment of our life's mission. For this reason ברכת המזון consists of four ברכות which together encompass all the factors that constitute the concept of "the Jew." God's guidance of the world in general and of Jewish history in particular has assigned the Jew to his post and should make every generation of Jews aware of its mission.

This is the verity that the manna demonstrated to every Jewish soul as an inalienable truth: Just as God's very Name implies that He grants a future to every human soul (see Commentary, *Shemos* 6:2), so He watches over every soul with His providence, making its needs for continued survival the object of His special concern. Therefore, every piece of bread that is eaten and every moment of continued existence enabled thereby are gifts of His goodness [טוב], which is manifested as favor [חן], lovingkindness [חסד], or mercy [רחמים] — depending on the merits of the recipient. This is what is expressed in ברכת הון, the *first* ברכה of ברכת המזון. In reciting this ברכה, we vow to devote our lives to the One Who gives sustenance to all.

While God is near to the fate and destiny of every man, the fate and destiny of Jewish man are in special relationship to God and His providence. As everlasting testimony to this relationship, God promised and gave the Land of Israel to the family of Jewish man. The Land of Israel, in its prosperity and in its temporary חורבן, is the pledge for Israel's unique historical position on earth, and it is to the Land of Israel that ברכת הארץ, the *second* ברכה of ברכת המזון, is dedicated.

However, Israel must pay heed to the conditions and purpose of the gift of the Land. The whole historical position of Israel in its land rests on ברית אברהם (*Bereshis* 17:7-8), which places all the physical aspects of life in the service of God, and the purpose of this position is the faithful fulfillment of the mitzvos of the Torah: וַיִּשָּׂא לָהֶם אֱלֹהִים וְנָרַךְ בְּעֶבְרָתוֹ וַיִּשְׁקָדוּ (Tehillim 105:44-45). Therefore, the Land should be mentioned only in connection with ברית and חורבן. Only by continuing to up-

hold the *ברית בבשרנו* and by remaining constantly devoted to the tasks set by the Torah will we receive the special care of Divine providence which sustains us "every day, at every hour, and through all time."

The Jewish national calling is to realize God's Torah. The permanent expression of this calling is the Sanctuary of the Torah on Har Tziyon, and the permanent bearer of this calling is the dynasty of David, the man who fought his people's battle for political independence and, in addition, bequeathed to his people the strains of his harp, to raise his people to the spiritual heights of its calling. To them [the Sanctuary and the Davidic dynasty] the *third ברכה* is dedicated.

Yerushalayim, at the foot of Har Tziyon, whose summit is the site of the Sanctuary of the Torah, represents God's people camped around God's Torah. God's Torah is the people's soul, which dominates it and instructs it. And the people's noblest family is the dynasty of David, which is forever linked with the attainment of Israel's loftiest goal. Yerushalayim-Tziyon impresses on all of Eretz Yisrael the stamp of its spiritual calling, which, according to our Sages (*Berachos* 48b), is indicated in our verse by "*הארץ הטובה*." Similarly, the Land's spiritual purpose, centered on Har Tziyon, is expressed above (3:25) by "*הארץ הטובה וגו' ההר*" (see Commentary there).

The third *ברכה* concerns itself with the continued existence and independence of the *individual*, in the context of a petition for the material and spiritual welfare of the *community*. When the Temple was standing and the Davidic kingdom was in existence, the petition for the community's welfare was expressed in the form of a prayer for the preservation of the Temple and the Davidic kingdom, since these are the bearers of our national future. When the Temple was destroyed and we were exiled from our land, this prayer became a prayer for the restoration of Yerushalayim, *ברכת בונה ירושלים*.

These three blessings cover all the factors to be included *מדאורייתא* in *ברכת המזון*. However, one addition was made by the Sages. When, during the reign of Hadrian, the rebellion led by Bar Kochba proved to be a disastrous error, it became necessary to warn Jews of all generations not to repeat this attempt. For not by their own power and by the might of their own hand should they attempt to restore Israel's crown to its former glory; rather, they should entrust their national future solely to Divine providence. Hence, after the crushed nation had begun to recover, even welcoming, as a portent of better days to come, the permission finally

granted them to bury the hundreds of thousands who had fallen at Betar, the Sages, meeting in Yavneh, instituted ברכת הטוב והמטיב, the *fourth* ברכה of ברכת הטוב. This blessing perpetuates the memory of the unprecedented defeat at Betar in the form of a prayer of thanksgiving: Even the fact that the bodies of the fallen had remained intact until they could be buried was seen as a mark of God's favor — הטוב שלא הסריחו והמטיב שניתנו לקבורה (Berachos 48b). For all future time our eyes are directed away from all human assistance and turned toward God alone: הוֹאֵה הַטֵּיב וְכִי הוֹאֵה יֵשֵׁב לוֹ: וְכִי הוֹאֵה יִגְמְלוּ וְכִי הוֹאֵה יִמְלֹךְ וְכִי הוֹאֵה יִשְׁבַּח וְכִי

There appears to be profound ethical significance in the halachah that deals with three who partake of a meal together. This halachah stresses that the communal element during a meal is worthy of special attention. When three or more mature adults, בני מצוה, break bread together, they are obligated to also recite the ברכה [i.e., ברכת המזון] together, to give expression to the fact that they ate communally. One of them invites his companions to recite the ברכה together, and thus he as well as they recall that one God has, with His goodness, given food to them all: נִבְרַךְ שֶׁאֵלֵנוּ: מְשֻׁלֵּי, בְּרוּךְ שֶׁאֵלֵנוּ וְכִי. Then one recites the ברכה on behalf of all the others, who by responding אמן make his ברכה their own. In seeking food — more than in anything else — a person tends to think only of himself, and every man competes with his fellow man. The communal element in the meal and in the recitation of the ברכה reminds us of God's goodness, which is directed simultaneously and in equal measure to all, and thus we are liberated from selfish thoughts. For this reason ברכת הדימיון refers essentially to ברכת הדימיון (ibid. 46a and תוספת there).

The mitzvah וְכִי אֵלֵינוּ, stated in the Torah, has become the model and prototype of the great institution of ברכה which the Sages, seeking to mold the spirit of the Jewish people, have woven into the whole fabric of our lives. Here, the Torah itself ordains how we are to act in partaking of the fruit of the land: We are to direct our thoughts from the fruit to the One Who gave us both the land and the fruit, and on this basis we are to determine our conduct and decide on our actions in the spirit of the concept of ברכה. Similarly, the Sages have turned all the phenomena we experience in our lives into tutors, as it were, to instruct us about God and about our obligations toward Him. They have taught us to raise our eyes to God ever afresh and to renew our pledge, as expressed by the words וְכִי אֵלֵנוּ, to serve Him with all our lives. Every pleasure we enjoy, every stirring phenomenon of nature, every significant event

in our lives, any occasion to perform a mitzvah — ברכות הראיה, ברכות הנהנין — all these afford us an opportunity to recite the pledge ברוך אתה ה' וכו' and thus to attain the correct perspective toward God, "our" God [אלקינו].

What is more, the kernel and flower of our whole service of God, all the work we are duty-bound to perform on our inner selves, is "ברכה," which expresses the dedication of our lives to the fulfillment of God's Will in practice. In this regard, the ברכה recited in the service of prayer resembles the עולה offered in the service of the offerings. For the עולה signifies that the continual ascent to the height of our life's mission is the essence of our every heartbeat, and the service of prayer translates this essence into words via the ברכה.

Indeed, the idea expressed by the words ברוך אתה ה' includes the sum of all the truths that form the basis of the moral content of our lives: that God has a special relationship to every individual; that every individual is in the service of God; and that God has endowed man with moral freedom. For by granting man his freedom, God entrusted His world to man, thus making the fulfillment of His Will, the attainment of His purposes on earth, the "prospering of His work," dependent on the free will of man. Hence, the man who dedicates himself to God's service can express this dedication by addressing to God the word ברוך [cf. Commentary, *Bereshis* 9:27].

Already from our verse it is clear that one who recites a ברכה must mention שם ה', for it says here וברכת את ה' אלקיך; thus in the ברכה formula: ה' אלקינו. To this our Sages add that one who recites a ברכה must also mention מלכות ה', and in the ברכה formula: מלך העולם. As the Halachah says: כל ברכה שאין בה הזכרת השם אינה ברכה, כל ברכה שאין בה מלכות אינה ברכה (*Berachos* 40b). For the purpose of the ברכה is to lead us from matters we encounter in the temporal world to the eternal Ruler of all time, so that we may realize that He Who is attested to by every moment of our transitory existence is ה' אלקינו, and that we must therefore render Him homage by devoting to Him our whole existence and all our aspirations.

The second half of each ברכה mentions God in the third person, whereas the first half addresses Him in the second person. The reason for this is that, as a rule, the second half states the occasion for the blessing: it points to the work of the One to Whom we address our

homage in the first half. The pleasure we have enjoyed, the natural phenomenon we have beheld, the mitzvah we have performed, refer us to the One *אשר קדשנו במצותיו*, who is the One *הוא* the One *אשר קדשנו במצותיו*. [In the first half] we turn *directly to Him* with the declaration of our commitment: *ברוך אתה*. We pledge to do His Will — with the energy we expect to obtain, or have already obtained, in the world filled with His power and might, in the act to be performed in accordance with His commandments, etc.

The *ברכה* that our Sages instituted for recitation after the enjoyment of food and the like are modelled on *ברכה חסון*, which applies *ברארייתא*. So, too, many authorities hold that the *ברכה* to be recited before the *תורה* is *לפני התורה* (ibid. 21a). (See *מנחת שני*, רמב"ן, in his postscript to *מנחת שני*, *מנחת שני*, and *מנחת שני* on *מנחת שני* 47; see Commentary below, 32:3.) Accordingly, these two *ברכות* are the prototypes for the *ברכה* instituted by the Sages for recitation before and after specified acts and occasions. Only if we resolve, as it is expressed by the *ברכה* recited before eating anything, that the additional energy we will gain from the eating will be used in the service of God, will we be worthy of that enjoyment. As the Sages put it: *כל הנזה מן העולם הזה בלא ברכה טעל*. "If one enjoys anything of this world without reciting a *ברכה*, he commits a sacrilege." Until the *ברכה* is recited, everything belongs to God; only by reciting the *ברכה* does the individual become entitled to share in the good things of this world (*Berachos* 35a).

Similarly, the purpose of reciting a *ברכה* before performing a mitzvah is to instill in us the consciousness with which that mitzvah should be carried out. Thus we will perform the act as a mitzvah, as God's commandment, which is intended "to make us holy"; *אשר קדשנו במצותיו*. For this reason a *ברכה* is recited only before those *mitzvos* designed to rectify and enrich our thoughts and aspirations and to exercise a sanctifying influence on us — e.g., *שומר*, *מגילה*, *שומר*. A *ברכה* is not recited before those *mitzvos* designed primarily to yield a concrete result — e.g., *עבודה*, *עבודה*, *עבודה*; for the purpose of these *mitzvos* is attained by their very performance, independent of the intention with which they are carried out.

We believe that we have thus found a key to the system of *ברכה המצות*. The only *ברכה* that does not conform to this interpretation is the one to be recited before placing a *מעקה* (below, 22:8; see *אבודרהם*, chap. 3). See *Chovei*, §678.